

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN — POLONIA

VOL. XXVII, 16

SECTIO C

1972

Instytut Biologii UMCS
Zakład Systematyki i Geografii Roślin

Jolanta BYSTREK i Jan BYSTREK

Materiały do flory porostów okolic Suśca na Roztoczu Środkowym

Материалы о флоре лишайников в окрестности Суśца на Центральном Розточе

A Contribution to the Flora of Lichens in the Vicinity of Susiec
in Central Roztocze

Porosty lasów nadleśnictwa Susiec interesowały lichenologów od kilkunastu lat. Były to jednak badania fragmentaryczne, dotyczące jednego lub kilku rodzajów (1, 2, 3, 4, 12, 21). Łącznie z okolic Suśca podano dotychczas ok. 75 gatunków z uwzględnieniem niektórych tylko odmian i form. W pracy niniejszej wymieniamy stanowiska 167 gatunków, z licznymi podgatunkami, odmianami i formami. Wśród nich kilka gatunków bardzo rzadkich, znanych zaledwie z jednego lub kilku stanowisk na Lubelszczyźnie, często również i w Polsce.

Materiał zielnikowy zbierano w latach 1963—1964 i uzupełniano w latach 1967—1969. Został on złożony w zielniku Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UMCS.

CHARAKTERYSTYKA TERENU

Badany teren znajduje się na południowej krawędzi Roztocza Środkowego, na północ od doliny Tanwi, w powiatach Tomaszów Lub. i Biłgoraj. Graniczy on od wschodu z gruntami wsi Susiec Skwarki i Paary, od zachodu — z lasami nadleśnictwa Józefów. Północną granicę wytycza linia kolejowa Zwierzyniec — Bełżec i pola uprawne wsi Susiec, Nowiny i Oseredek, a południową — dolina Tanwi z przyległymi do niej gruntami wsi Huta Różaniecka.

Zbiorowiska leśne są na badanym terenie w większości sztuczne. Tylko miejscami zachowały się fragmenty lasów jodłowych, sosnowych, sosnowo-jodłowych, a w dolinach rzek — łęgowych. Fitosocjologiczne opracowanie tych lasów podaje Izdebski (13, 14).

PRZEGLĄD SIEDLISK POROSTÓW

Porosty epifityczne. Analizując występowanie poszczególnych gatunków epifitycznych na badanym terenie stwierdzono, że najliczniej występują: *Parmelia physodes* var. *physodes* i var. *labrosa*, *P. sulcata*, *P. furfuracea* var. *ceratea*, *Parmeliopsis aleurites*, *P. ambigua*, *Ramalina pollinaria* var. *humilis*, *Evernia prunastri* var. *sorediifera*, *Usnea hirta* ssp. *hirta* oraz gatunki rodzaju *Lecidea*. Częstymi gatunkami są *Usnea comosa* ssp. *similis*, *U. dasypoga* ssp. *tuberculata*, *Xanthoria parietina*, *Bacidia chlorococca* oraz gatunki rodzajów *Physcia*, *Physconia* i *Lecanora*. Na pojedynczych stanowiskach stwierdzono: *Thelotrema lepadinum*, *Ramalina crinalis*, *R. farinacea* var. *rubescens* i var. *submultifida*, *Evernia prunastri* var. *robusta*, *Lobaria pulmonaria*, *Bryopogon sophiae*, *Br. motykanus*, *Usnea ceratina* i inne. Pozostałe gatunki epifityczne występują mniej lub bardziej często.

Głównym drzewem lasotwórczym na badanym terenie jest sosna. Tworzy ona przeważnie czyste drzewostany sosnowe, rzadziej bory sosnowo-jodłowe. Flora porostów jest tu uboga w gatunki, szczególnie w sztucznych lasach sosnowych. Porosty opanowują korę sosny bardzo wcześnie. Już na 4—6-letnich drzewach stwierdzono kilka gatunków, nieraz dość obficie porastających pnie i gałązki. Wśród porostów osiedlających się na młodych drzewach najliczniej występowała *Parmelia physodes*, *Bacidia chlorococca*, *Usnea hirta*, a wyjątkowo *Cetraria sepincola*. W miarę wzrostu drzew, a zarazem przerzedzania się koron, liczba porostów zwiększa się, przybywa również gatunków. Najbardziej pospolitymi gatunkami na sztucznie sadzonych sosnach są: *Parmelia physodes* var. *labrosa* i *Parmeliopsis aleurites*; częste są: *Lecidea scalaris*, *Parmelia furfuracea*, *P. tubulosa*, *Cetrelia glauca*, *Usnea hirta* ssp. *hirta*. W domieszce występują: *Bryopogon positivus*, *Br. setaceus*, *Br. subcanus* var. *bicoloratus*, *Cetraria pinastri*, *C. chlorophylla*, *C. sepincola*, *Evernia divaricata*, *E. mesomorpha*, a bardzo rzadko *Br. sophie*, *Br. motykanus*, *Lecanora pinastri* i *L. conizaea*. W starych, naturalnych lasach sosnowych, szczególnie u podstawy pni i w niższych ich partiach panującymi są gatunki należące do zespołu *Parmeliopsidetum ambiguae*, a mianowicie: *Parmeliopsis ambigua*, *P. aleurites*, *Lecidea scalaris*, *Cetraria pinastri* i *Chaenotheca chrysocephala*. Często spotyka się również *Cladonia digitata*, *Cl. coniocraea* oraz *Usnea hirta* ssp. *hirta*. W nieco wyższych partiach pnia występują ponadto: *Bryopogon crispus*, *Cetrelia glauca*, *Cetraria chlorophylla*, *Evernia mesomorpha*, *Evernia prunastri*, *Parmelia furfuracea*.

Jodła występuje tu albo w litych drzewostanach jodłowych, albo w lasach jodłowo-sosnowych. Ma ona na badanym terenie dość bogatą florę porostów. Łącznie z pni i gałęzi jodły zebrano ponad 50 gatunków. Najliczniej na jodłach reprezentowany jest rodzaj *Usnea* (12 gatunków) i *Parmelia* (7 gatunków). Liczba gatunków na poszczególnych drzewach jest różna, zależna przeważnie od oświetlenia. Drzewa rosnące na brzegach lasów, przy leśnych drogach lub na brzegach śródleśnych polanek mają florę znacznie bogatszą niż drzewa wnętrza lasu. Inną florę stwierdzono w koronach drzew. Występują tu licznie *Parmelia furfuracea* var. *ceratea* oraz *P. physodes* var. *physodes*, liczne gatunki *Usnea* (*U. dasypoga*, *U. comosa*, *U. laricina*, *U. neglecta*, *U. faginea* i *U. fulvorangeans*), *Bryopogon setaceus*, *Br. implexus* i *Evernia divaricata*.

Olcha czarna występuje na badanym terenie albo w litych drzewostanach olchowych, we fragmentach łągów, albo pojedynczo nad brzegami rzek i na łąkach. Poszczególne drzewa, szczególnie odosobnione, są często całkowicie porośnięte

plechami różnych gatunków porostów. Ogółem z pni i gałęzi olchy zebrano ok. 70 gatunków z licznymi podgatunkami, odmianami i formami. Na samotnie rosnących olchach występują: *Graphis scripta*, *Lecanora varia*, *L. cinerella*, gatunki rodzaju *Lecidea*, *Physcia ascendens*, *Parmelia fuliginosa*, *P. subaurifera*, *P. sulcata*, *P. physodes*, *P. caperata*, *Pertusaria amara*, *Xanthoria parietina*, *Evernia prunastri* i *Physcia stellaris*, na niektórych drzewach: *Ramalina pollinaria*, *R. fallax* i *Usnea hirta*. W lasach olchowych obfitość wymienionych wyżej porostów maleje, szczególnie zmniejsza się udział *Parmelia physodes*, *P. sulcata* i *P. fuliginosa*. Pojawiają nowe gatunki, jak: *Usnea ceratina*, *U. comosa* ssp. *glauca*, *U. fulvoraagens* i *Parmelia pertusa*.

Wierzba krucha nie tworzy na badanym terenie większych skupień. Występuje jedynie nad brzegami rzek i pojedynczo we wsiach. Poszczególne drzewa porastają obficie porosty z rodzajów: *Lecanora*, *Parmelia*, *Physcia*, *Physconia* i *Xanthoria*, częsta jest również *Evernia prunastri*, *Ramalina fastigiata* i *R. fraxinea*. Stwierdzono ok. 50 gatunków.

Osika występuje jedynie w niewielkiej domieszce w lasach sosnowych oraz pojedynczo na łąkach nad rzekami. Panującymi gatunkami są tu: *Xanthoria parietina*, *Parmelia fuliginosa*, liczne gatunki rodzajów *Physcia* i *Physconia*, *Lecidea*, *Caloplaca* i *Lecanora subfusca*.

Dąb szypułkowy jest na badanym terenie bardzo rzadki, spotykano pojedynczo okazy w wieku kilkudziesięciu lat. Z dębu zebrano ok. 28 gatunków.

Brzoza brodawkowata występuje przeważnie w domieszce w sztucznych lasach sosnowych, jej udział jest znaczny. Flora porostów na korze pni i gałęziach brzozy jest bogata w gatunki. Oprócz pospolitej *Parmelia physodes* i *P. sulcata*, pokrywającej niekiedy całe pnie, stwierdzono 30 gatunków z 9 rodzajów.

Porosty naziemne. Przeważająca większość porostów naziemnych występuje w sztucznie sadzonych borach chrobotkowych oraz na śródleśnych polanach i na brzegach wydm; zawsze na glebach silnie zbielicowanych. Rosną tu liczne gatunki z rodzajów: *Cladonia*, *Cetraria*, *Peltigera* i *Cornicularia aculeata*. Wśród nich niektóre rzadkie, jak: *Cladonia alpestris*, *Cl. impeza*, *Cl. gonecha*, *Cl. carneola*, *Cl. grayi*, *Cl. foliacea* i *Cl. turgida*.

Porosty innych siedlisk. Na różnego rodzaju martwym drewnie, a mianowicie na płotach, dachach, ścianach domów, martwych, opadłych na ziemię gałązkach i spróchniałych pniakach występuje liczna flora porostów. Szczególnie obfitą florę porostów na badanym obszarze stwierdzono na starych płotach, gdzie zebrano kilkadziesiąt gatunków, a wśród nich *Usnea glauca*, *U. ceratina*, *Ramalina fallax*, *R. motykana*, *R. baltica* i *Evernia prunastri* var. *farinosa*.

SYSTEMATYCZNY WYKAZ GATUNKÓW

PYRENULACEAE

Pyrenula nitida (Weig.) Ach. Na korze pnia grabu rosnącego na brzegu rezerwatu.

CALICIACEAE

Coniocybe furfuracea (L.) Ach. Rybnica, Rebizanty, jodły.

Chaenotheca chrysocephala (Ach.) Th. Fr. U podstawy pnia starej sosny i jodły w lesie sosnowo-jodłowym.

Ch. phaeocephala (Turn.) Th. Fr. Rebizanty, na jodle.

Ch. melanophaea (Ach.) Zwackh. Rebizanty, na jodle.

Ch. trichialis (Ach.) Th. Fr. Koło wsi Paary, na jodle (12); Rybnica i Rebizanty, na jodłach. Wszędzie w spękaniach kory.

Calicium viride Pers. Las łągowy nad Jeleniem, na świerku, na brzegu lasu.

C. quercinum (Retz.) Pers. Rybnica, na zmurszałym pniu drzewa.

Cyphelium tigillare Ach. Rybnica, balustrada ogrodzenia.

OPEGRAPHACEAE

Opegrapha atra Pers. Rebizanty i Rybnica, na jodłach.

O. herpetica Ach. Rebizanty, na jodle. Szumy, na olszy.

GRAPHIDACEAE

Graphis scripta (L.) Ach. Pospolicie na olchach, rzadziej na jodłach.

THELOTREMACEAE

Thelotrema lepadinum Ach. Rybnica, stary las jodłowy, tylko jeden okaz, na korze pnia jodły (4).

GYALECTACEAE

Dimerella diluta (Pers.) Trev. Las jodłowy na NW od wsi Koszele (21).

Pachyphiale fagofila (Arn.) Zwackh. Wierzba nad Potokiem Łosienickim (21).

STICTACEAE

Lobaria pulmonaria Hoffm. Rybnica, u podstawy pnia starej jodły. Szumy, podstawa pnia starej olchy rosnącej nad brzegiem Tanwi.

PELTIGERACEAE

Peltigera canina (L.) Willd. Rozproszona. Rośnie na ziemi w widnych miejscach.

P. horizontalis (Huds.) Baumg. Dolina Jelenia, na zboczu przy ścieżce. Kilka dobrze wyrosłych plech.

P. spuria (Ach.) DC. Rebizanty, na pniaku sosny w lesie sosnowym.

P. praetextata (Floerke) Zopf. Rybnica, na spróchniałym pniaku.

P. rufescens (Weis.) Humb. Rybnica, na ziemi w przydrożnym rowie.

LECIDEACEAE

Lecidea scalaris (L.) Ach. Bardzo pospolita w lasach sosnowych.

L. euphorea (Floerke) Nyl. Pospolita na korze olch, wierzb i innych drzew.

L. glomerulosa (DC) Stend. Na osice przy ujściu Jelenia do Tanwi, Rydzak (21).

L. granulosa (Ehrh.) Schaer. Rybnica, na piaszczystej ziemi, w lesie sosnowym.

L. olivacea (Hoffm.) Mass. Pospolita na korze olch i wierzb.

Bacidia rosella (Pers.) De Not. Rebizanty, na olchach.

B. chlorococca (Graewe) Lett. Dość pospolicie na młodych gałązkach sosen.

CLADONIACEAE

Baeomyces roseus Pers. Bór sosnowy, na ziemi.

B. rufus (Huds.) Rabenh. Rybnica, na ziemi, na skarpie rowu.

Cladonia papillaria (Ehrh.) Hoffm. Rybnica, młodnik sosnowy, na ziemi.

Cl. alpestris (L.) Rabenh. Rybnica, w borze chrobotkowym, trzy stanowiska (4). Zebrane okazy należą do for. *sphagnoides* (Hepp) Vain.

Cl. tenuis (Floerke) Harm. Pospolicie w borach chrobotkowych, w formach: *tenuis* i *flavicans* (Floerke) Harm.

Cl. mitis Sandst. for. *mitis*. Na podobnych stanowiskach jak gatunek poprzedni.

Cl. sylvatica (L.) Rabenh emend. Sandst. Pospolicie w borach chrobotkowych, w formach: *sylvatica* i *glaucescens* Harm.

Cl. rangiferina (L.) Web. Pospolicie w borach chrobotkowych. Występuje w formach: *incrassata* Schaer., *intricata* Mereschk. i *rangiferina*.

Cl. bacillaris Nyl. Susiec, Nowiny, Oseredek, Paary: na ziemi lub martwych gałązkach. Pospolicie w borach chrobotkowych.

Cl. macilenta (Hoffm.) Nyl. Pospolicie w borach chrobotkowych i starych lasach sosnowych, na ziemi, podstawach pni i pniakach.

Cl. digitata (L.) Schaer. Pospolicie w borach sosnowych. Rośnie przeważnie na pniach sosen i pniakach ściętych drzew. Występuje w formach: *digitata* i *phyllophora* (Anzi) Harm.

Cl. coccifera (L.) Willd. Susiec, bór chrobotkowy koło nadleśnictwa, kilka podcejów, na ziemi.

Cl. pleurota (Floerke) Schaer. Rozproszona w borach chrobotkowych.

Cl. deformis (L.) Hoffm. for. *deformis*. Pospolicie w borach chrobotkowych i na śródleśnych polankach.

Cl. gonecha (Ach.) Asahina. Susiec Skwarki, Rybnica, Rebizatny (4), na ziemi w borach chrobotkowych.

Cl. uncialis (L.) Web. W borach chrobotkowych, w miejscach widnych i słonecznych, szczególnie przy leśnych drogach i ścieżkach oraz na śródleśnych polankach. Wszędzie pospolita. Wśród materiałów zielnikowych badanego terenu stwierdzono for. *uncialis* i for. *pseudoxyceras* (Del.) Harm.

Cl. furcata (Huds.) Schrad. Pospolita. Stwierdzona w odmianach: *furcata*, *pinnata* (Floerke) Vain. i *palamaea* (Ach.) Nyl.

Cl. rangiformis Hoffm. Rybnica, Rebizanty, Oseredek, Paary, na ziemi w borach chrobotkowych, przeważnie w warstwie mchów.

Cl. crispata (Ach.) Flot. Rozproszona na ziemi i ściętych pniakach. Występuje w odmianach: *divulsa* (Del.) Arn. i *elegans* (Del.) Vain.

Cl. squamosa (Scop.) Hoffm. Rybnica, Oseredek, Paary, Rebizanty, na ziemi i starych pniakach.

Cl. cenotea (Ach.) Schaer. Susiec Skwarki, stary las sosnowy, podstawa pnia.

Cl. glauca Floerke. Szumy, na korze pni olch.

Cl. turgida (Ehrh.) Hoffm. Gatunek rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk. Stwierdzony w dwu formach:

For. *squamulosa* (Rahenh.) Theobald. Bór chrobotkowy koło budynków nadleśnictwa (4).

For. *scyphiphera* Vain. Bór chrobotkowy w widłach Tanwi i Jelenia.

Cl. gracilis (L.) Willd. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych i na śródleśnych polanach.

Cl. cornuta (L.) Schaer. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych, na ziemi, przeważnie w warstwie mchów. Stwierdzona w formach: *cylindrica* Schaer., *leptostelites* Arn. i *phyllostoca* (Floerke) Vain.

Cl. degenerans (Floerke) Spreng. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych i na śródleśnych polanach.

Cl. verticillata Hoffm. Rozproszona w borach chrobotkowych oraz na obrzeżeniach małych wydm.

Cl. pyxidata (L.) Fr. Rybnica i Rebizanty, na ziemi. Rzadko.

Cl. chlorophaea (Floerke) Spreng. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych i innych lasach. Rośnie na ziemi, rzadko u podstawy pni.

Cl. grayi Merrill. Susiec Skwarki, na ziemi (4).

Cl. fimbriata (L.) Fr. emend. Vain. Rozproszona w borach chrobotkowych.

Cl. minor (Hag.) Vain. Pospolicie na ziemi lub u podstawy pni drzew i na spróchniałych pniakach.

Cl. cornutoradiata (Coem.) Vain. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych i na śródleśnych polanach.

Cl. coniocraea (Floerke) Vain. for. *ceratodes* (Floerke) Vain. Pospolicie u podstawy pni, na pniach i pniakach.

Cl. foliacea (Huds.) Schrad. Bór sosnowy koło nadleśnictwa, na ziemi.

Cl. botrytes (Hag.) Willd. Stary las sosnowy koło stacji turystycznej PTTK, na pniaku sosny. Rezerwat Rebizanty, pniak jodły (4).

Cl. carneola Fr. Rybnica, na niewielkiej polance w borze chrobotkowym (4). Rebizanty, u podstawy pnia olchy.

PERTUSARIACEAE

Pertusaria coccodes (Ach.) Nyl. Rebizanty, na korze pnia starej olchy.

P. hemisphaerica (Ach.) Th. Fr. Łąka nad Tanwią, na wierzbie.

P. coronata (Ach.) Th. Fr. Rybnica, na jodle.

P. discoidea (Pers.) Malmé. Rybnica, Rebizanty, Zamczysko, na jodłach. Szumy, na olchach.

P. amara (Ach.) Nyl. Bardzo pospolicie na korze różnych drzew.

P. globulifera (Turn.) Mass. Rybnica, na jodle. Paary, na jodle w jodłowym lesie (12). Rebizanty, na olszy i jodle.

P. leioplaca (Ach.) DC. Rybnica i Rebizanty, na jodłach.

P. pertusa (L.) Tuck. Rybnica, na jodłach.

Ochrolechia subviridis (Hoeg) Erichs. Las łęgowy nad Jeleniem, na pniu olchy.

Ochrolechia arborea (Kreyer) Almb. Olchy nad Tanwią (21).

LECANORACEAE

Lecanora conizaea (Ach.) Nyl. Rebizanty, na olchach.

L. subfusca (L.) Ach. Pospolicie na osikach, rzadziej na olchach i wierzbach, nad Tanwią.

L. horiza (Ach.) Röhl. Susiec, na zwałonym pniu olchy nad rzeczką koło kościoła.

L. pinastris (Schaer.) Magn. Bór chrobotkowy w widłach Tanwi i Jelenia, na pniach sosny.

L. cinerella (Floerke) Rahenh. Pospolicie na wierzbach i olchach.

L. varia (Ehrh.) Nyl. Bardzo pospolicie na olchach i wierzbach oraz na płotach z desek i ścianach domów.

Zebrano ponadto kilka gatunków rodzaju *Lecanora*, które zostaną opracowane po opublikowaniu monografii rodzaju *Lecanora* opracowywanej przez prof. dr J. Motykę.

Lecania cyrtella (A ch.) Th. Fr. Rybnica, na pniu jodły w starym lesie jodłowym.

Phlyctis argena (A ch.) Flot. Rybnica, Rebizanty, Zamczysko, na jodłach i olchach.

Candelariella vitellina (E hrh.) Müll. Arg. Na martwym drewnie i na korze różnych drzew, we wsi i na brzegach lasów. Nielicznie.

PARMELIACEAE

Candelaria concolor (Dick.) Stein. Rybnica, na korze jabłoni.

Parmeliopsis ambigua (Wulf.) Nyl. Pospolicie na sosnach i pniakach ściętych drzew.

P. aleurites (A ch.) Lett. Razem z poprzednim gatunkiem. Bardzo pospolicie. Występuje w odmianach: *aleurites* i *vulnerata* (Hillm.) Mot.

Parmelia physodes (L.) A ch. Najbardziej pospolity gatunek na badanym obszarze. Rośnie na pniach i gałęziach różnych drzew oraz na martwym drewnie. Występuje w odmianach: *physodes* — pospolicie na gałęziach starych drzew, szczególnie jodły, w miejscach ocienionych, rzadziej na innych siedliskach. Var. *platyphylla* A ch. — dość pospolicie na płotach z desek, na brzozech i sosnach w borach sosnowych. Var. *labrosa* A ch. — najbardziej licznie na pniach sosen i brzoź w borach chrobotkowych, także na innych siedliskach. Var. *subcrustacea* (Flot.) Hillm. — na miejscach nasłonecznionych i narażonych na działanie wiatrów (Susiec, na płocie z desek, otaczającym stację turystyczną PTTK oraz na sośnie na południowym brzegu lasu).

P. tubulosa (Sch a er.) Bitt. Na sosnach i brzozech w borach chrobotkowych; na olchach, nad brzegiem Tanwi; Rybnica, na jodłach.

P. pertusa (Sch rank) Sch a er. Las jodłowy koło wsi Paary (12); Rybnica, stary las jodłowy, na jodłach (4). Rebizanty, Zamczysko, na jodłach; las łęgowy nad Jeleniem, na olchach (4).

P. furfuracea (L.) A ch. Na badanym terenie bardzo pospolita. Rośnie w odmianach: *furfuracea*, *ceratea* A ch., *scobicina* A ch. i *isidiosa* A ch.

P. fuliginosa (Wib.) Nyl. var. *laetevirens* (Flot.) Nyl. Pospolicie na korze pni olch, wierzb, osiki oraz na płotach z desek.

P. subaurifera Nyl. Na gałęziach różnych drzew, szczególnie na młodych gałązkach leszczyny i dębu, rzadziej na jodłach.

P. verruculifera Nyl. Rybnica, na korze pnia gruszy koło leśniczówki (4). Olchy nad Potokiem Łosienickim (21).

- P. acetabulum* (Neck.) Duby. Na korze pnia olchy nad Tanwią.
- P. aspera* Mass. Na gałązkach osiki rosnącej nad Tanwią.
- P. exasperatula* Nyl. for. *exasperatula*. Susiec, na płocie z desek (4). Rybnica, na gruszy (4). Olchy i wierzby nad Tanwią.
- For. *sublaciniatula* Erichs. Rybnica, na śródpolnej jabłoni; Susiec, na płocie z desek (4).
- P. revoluta* Floerke. Rezerwat Rebizanty, na olszy (21).
- P. dubia* (Wulf.) Schaer. Rybnica i Rebizanty, na olchach i jodłach.
- P. scortea* Ach. Wierzby nad potokiem Łosienickim (21). Wierzba i osika nad Tanwią.
- P. saxatilis* (L.) Ach. Susiec, na wierzbach i płocie z desek. Rebizanty, na pniu olchy.
- P. sulcata* var. *sulcata* Tayl. Pospolicie na pniach różnych drzew, przeważnie na olchach i wierzbach. Niektóre plechy licznie owocujące.
- P. caperata* (L.) Ach. var. *rugosa* Maas G. Pospolicie tylko na pniach olch nad Tanwią. Nielicznie na pniach jodeł.
- Cetrelia cetrarioides* (Del.) Culb. Rebizanty, na pniu olchy. Las łęgowy nad Jeleniem, na pniu olchy.
- C. glauca* (L.) Culb. Pospolicie na różnych drzewach. Występuje na całym badanym terenie.
- Cetraria chlorophylla* (Willd.) Vain. Pospolicie na drzewach liściastych i martwym drewnie, rzadziej na sosnach.
- C. sepincola* (Ehrh.) Ach. Bardzo pospolicie na młodych gałązkach brzoź w borach chrobotkowych. Niekiedy na młodych gałązkach olchy i sosny.
- C. pinastri* (Scop.) S. Gray. U podstawy pnia sosny w borach sosnowych oraz olchy rosnącej nad Tanwią i Jeleniem. Na płotach z desek i starych pniakach.
- C. islandica* (L.) Ach. Bardzo pospolicie w borach chrobotkowych, na ziemi, między kępkami mchów i chrobotków. Występuje w odmianie typowej (var. *islandica*). Niektóre okazy o łatkach bardzo szerokich, pokrojem zbliżone do var. *platyna* Ach.
- C. crispa* Nyl. Bór chrobotkowy w widłach Tanwi i Jelenia.

USNEACEAE

- Evernia prunastri* (L.) Ach. Bardzo pospolicie na pniach i gałęziach różnych drzew i na płotach. Występuje w odmianach:
- Var. *prunastri*. Pospolicie na drzewach liściastych.
- Var. *sorediifera* Ach. Na płotach i na korze różnych drzew (4).
- Var. *robusta* (Suz a) Mot. Rebizanty, na pniu olchy.
- Var. *pendula* (Ach.) Nyl. Rebizanty, na pniu olchy.

Var. *marginata* Mot. Pospolicie na olchach, szczególnie rosnących nad Tanwią i Jeleniem. Licznie na zwalonym pniu olchy nad rzeczką koło kościoła.

Var. *retusa* Ach. Susiec, na płotach z desek (4).

Var. *farinosa* Bystr. Na starym płocie otaczającym kościół.

E. mesomorpha Nyl. Na korze pni sosen w borze sosnowym.

E. divaricata (L.) Ach. Rybnica, Rebizanty, Zamczysko, na gałęziach jodeł.

Bryopogon fuscescens Gyel. for. *fuscescens*. Rybnica i Rebizanty, na sosnach. Susiec, na pniu brzozy (2).

For. *opacus* (Mot.) Bystr. Rebizanty, na jodle (2).

Br. positivus Gyel. Rebizanty, na pniu brzozy koło rezerwatu. Rybnica, las sosnowo-jodłowy, na gałęzi sosny (4).

Br. crispus (Mot.) Bystr. Na pniach starych sosen i brzóz. Rozproszony.

Br. setaceus (Ach.) Bystr. Rybnica, Rebizanty, Zamczysko, na sosnach, jodłach i brzozach.

Br. motykanus (Bystr.) Bystr. Rybnica, brzeg lasu jodłowego, na gałęzi jodły.

Br. subcanus (Nyl.) Gyel. Występuje w odmianach:

Var. *subcanus*. Rybnica, na jodłach.

Var. *subfuscus* Gyel. Rybnica, las sosnowo-jodłowy, na sosnach (4). Rebizanty, na jodle.

Var. *bicoloratus* (Mot.) Bystr. Rybnica, na jodle (4).

Var. *obscuratus* (Mot.) Bystr. Bór chrobotkowy przy stacji turystycznej PTTK, na sośnie.

Br. sophiae (Mot.) Bystr. Rybnica, na gałązkach jodły (4).

Br. implexus (Hoffm.) Gyel. for. *infumatus* (Mot.) Bystr. Rybnica, las jodłowy. Skwarki, bór chrobotkowy, na sośnie.

Cornicularia aculeata (Schreb.) Ach. Na ziemi w borach chrobotkowych, między licznymi gatunkami chrobotków. Zebrane okazy należą do var. *campestris* (Schaer.) Rabenh.

Ramalina crinalis (Ach.) Gyel. Rybnica, na jodle (3).

R. obtusata (Arn.) Bitt. Olchy nad potokiem Łosienickim. Rybnica, na pniu jodły (3).

R. baltica Lett. for. *ventosa* Erichs. Susiec, na płotach z desek. Szumy, olchy nad Tanwią (3).

R. pollinaria (Westr.) Ach. var. *humilis* Ach. Pospolicie na olchach i wierzbach nad Tanwią i potokiem Łosienickim oraz na płotach z desek (3). Rybnica, u podstawy pnia jodły.

Var. *multipartita* Hepp. Olchy i wierzby nad Tanwią, niektóre

plechy z owocnikami (3). Fragment lasu łągowego nad Jeleniem, na pniu olchy.

Var. *sublacerella* R ä s. Las jodłowy koło wsi Paary (3), na jodle.

R. motykana B y s t r. Susiec, na płocie z desek.

R. fallax M o t. Susiec, na wierzbie przy drodze. Szumy, na pniu olchy (3).

R. fastigiata (L i l j e b l.) A c h. var. *fastigiata*. Na pniu osiki, nad Tanwią. Na wierzbie przy drodze we wsi.

Var. *multipartita* E r i c h s. Susiec, na wierzbie (3). Szumy, na olszy i wierzbie.

Var. *rostrata* M o t. Las łągowy nad Jeleniem (3). Szumy, na wierzbie rosnącej nad brzegiem Tanwi.

Var. *horrida* M o t. Wierzby nad potokiem Łosienickim. Las łągowy nad Jeleniem (3).

Var. *exasperata* D e l. Rybnica, las sosnowo-jodłowy, na jodle u podstawy pnia (3).

Var. *caespitosa* M o t. Susiec, na zwalonym pniu olchy, nad rzeczką koło kościoła (3).

R. farinacea (L.) A c h. var. *multifida* A c h. Pospolicie na korze pni olchy i wierzby, nad rzekami.

Var. *luxurians* (B e r h e r) M o t. Pospolicie na różnych drzewach, przeważnie na skraju lasu.

Var. *rubescens* R ä s. Na pniu wierzby nad Tanwią. Na pniu olchy, nad potokiem Łosienickim.

Var. *gracilentata* A c h. Susiec, na brzozie w lasku brzozowym koło kościoła.

Var. *phalerata* A c h. Rybnica, Rebizanty, Zamczysko, na jodłach.

Var. *submultifida* R ä s. Zwalony pień olchy, koło kościoła (3).

R. fraxinea (L.) A c h. var. *fraxinea*. Na wierzbie przy drodze (3).

Var. *taeniata* A c h. Susiec, na zwalonym pniu olchy. Wierzba nad Potokiem Łosienickim.

Var. *crispa* M o t. Na wierzbie koło wsi Paary (3). Na grochodrzewiu rosnącym koło nadleśnictwa.

Usnea cavernosa T u c k. var. *sibirica* (R ä s.) M o t. Rybnica, na gałązce jodły (4).

U. hirta (L.) W i g g. emend. M o t. var. *hirta*. Pospolicie w borach chrobotkowych, na pniach i gałęziach sosen. Na płotach z desek.

Var. *villosa* A c h. Na gałązkach brzozy i sosny w borze sosnowym (4).

Var. *laevior* M o t. Zamczysko, na brzozie w borze chrobotkowym (4).

Ssp. *comiformis* M o t. Na gałązkach brzozy w borze chrobotkowym (4).

U. laricicola Mot. Bór chrobotkowy koło rezerwatu Rebizanty; na słupku ogrodzenia w rezerwacie (4). Okaz został porównany z typem nomenklaturycznym.

U. minutissima (Mereschk.) Mot. Susiec, na płocie z desek.

U. glauca Mot. Drewniany płot otaczający kościół oraz na pniu brzozy, w borze chrobotkowym (4).

U. prostrata Vain. Rybnica, na jodle.

U. faginea Mot. var. *faginea*. Rybnica, na jodłach.

Var. *abieticola* Mot. Rybnica i Rebizanty, na jodłach (4).

U. neglecta Mot. Rybnica, Rebizanty, Zameczysko, na gałęziach jodły (4), miejscami licznie, lecz zawsze w koronie drzew.

U. sublaxa Vain. Na jodle koło wsi Koszele (22).

U. dasypoga (Ach.) Röhl. ssp. *tuberculata* Mot. Pospolicie na sosnach i jodłach.

U. esthonica Mot. Na jodle, koło wsi Koszele (22).

U. florida (L.) Ach. Las jodłowy koło wsi Paary (12 — prawdopodobnie *U. neglecta* Mot.).

U. comosa (Ach.) Röhl. var. *comosa*. Na wierzbach, nad potokiem Łosienickim. Rebizanty, na gałęziach jodły.

U. similis Mot. Pospolicie na olchach, wierzbach, brzozech i jodłach.

U. glaucina Mot. Rozproszona w borach chrobotkowych, na pniach i gałęziach brzoź oraz na olchach i wierzbach nad Tanwią i w lesie łęgowym nad Jeleniem. Rybnica, na pniach jodeł.

U. scabriuscula (Mot.) Bystr. Rybnica i Rebizanty, na olchach i jodłach.

U. laricina Vain. Rybnica i Rebizanty, na jodłach (4).

U. wasmuthii Räs. Rybnica i Rebizanty, na jodłach.

U. fulvoreagens (Räs.) Mot. Rybnica i Rebizanty, jodły (4). Zameczysko, na gałązkach jodły i brzozy.

U. soreduifera (auct.) Mot. Rybnica, na pniu jodły (4).

U. ceratina Ach. ssp. *ceratina* Rybnica, na jodłach; Rebizanty, na olchach, licznie.

CALOPLACACEAE

Caloplaca pyracea (Ach.) Th. Fr. Na korze pnia osiki rosnącej na łące nad Tanwią.

TELOSCHISTACEAE

Xanthoria parietina (L.) Th. Fr. Pospolicie na wierzbach, olchach, osikach, ścianach domów i płotach.

X. polycarpa (Hoffm.) Flag. Wierzba, przy drodze do wsi Nowiny, u podstawy pnia.

X. fallax (Hepp) Arn. Szumy, na korze pnia olchy rosnącej nad Tanwią.

X. candelaria (L.) Arn. Na pniu olchy, nad Tanwią.

BUELLIACEAE

Rinodina exigua (Ach.) S. Gray. Susiec, na zwałonym pniu olchy. Szumy, na olchach, w spękaniach kory.

R. pyrina (Ach.) Arn. Rebizanty, na pniu olchy rosnącej na brzegu rezerwatu.

Buellia punctata (Hoffm.) Mass. Wierzba nad Łosieńcem (22).

PHYSICIACEAE

Physcia ascendens Bitt. Pospolicie na przydrożnych drzewach, na płotach z desek, na olchach i wierzbach nad Tanwią i potokiem Łosienickim.

Ph. tenella Bitt. Razem z poprzednią.

Ph. stellaris (L.) Hoffm. Pospolicie na drzewach przydrożnych oraz na płotach. Szumy, olchy i wierzby nad Tanwią.

Ph. ciliata (Hoffm.) DR. Rebizanty, na pniu osiki.

Ph. aipolia (Ehrh.) Hampe. Na wierzbie, przy drodze do nadleśnictwa.

Ph. orbicularis (Neck.) DR. Susiec, Oseredek, Nowiny, Paary, na osikach i płotach. Szumy, na wierzbach i osikach.

Physconia detersa (Nyl.) Poelt. Na wierzbach rosnących nad Tanwią. Wierzby nad potokiem Łosienickim (22).

Ph. enteroxantha (Nyl.) Poelt. Na wierzbach i osikach rosnących na łące nad Tanwią i potokiem Łosienickim.

Ph. pulverulenta (Schreb.) Poelt. Pospolicie na przydrożnych drzewach liściastych oraz na drzewach rosnących nad Tanwią.

Ph. farrea (Ach.) Poelt. Susiec, na osice rosnącej nad Tanwią. Na wierzbach we wsi.

Ph. venusta (Ach.) Poelt. Szumy, na korze pnia osiki.

Anaptychia ciliaris (L.) Koerb. Łąki nad brzegiem Tanwi i Potoku Łosienickiego, na osikach, wierzbach i jeden okaz na pniu olchy.

LICHENES IMPERFECTI

Lepraria sp. Szumy, u podstawy pni olch. Rebizanty i Rybnica, na pniach jodeł, miejscami dość licznie.

PIŚMIENNICTWO

1. Bystrek J.: De variabilite *Alectoriae fusciscentis* G y e l. Ann. Univ. Mariae-Curie Skłodowska sectio C, **18**, 411—418 (1963).
2. Bystrek J.: *Ramalina motykana* B y s t r. nova sp., nowy gatunek porostu odkryty na Suwalszczyźnie. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C, **20**, 219—222 (1965).
3. Bystrek J.: Gatunki rodzaju *Ramalina* A c h. na Lubelszczyźnie. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C, **21**, 189—202 (1966).
4. Bystrek J.: Materiały do flory porostów Roztocza Środkowego. *Fragm. Flor. et Geobot.* **13** (1), 101—106 (1967).
5. Bystrek J.: *Lichenum nova sp.* in Europa media. *Acta Mycologica* **6** (1), 3—5 (1970).
6. Bystrek J.: Taxonomic Studies on the Genus *Alectoria*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C, **26**, 265—280 (1971).
7. Chałubińska A., Wilgat T.: Podział fizjograficzny woj. lubelskiego [w:] *Przew. V Ogólnopolskiego Zjazdu PTG*, Lublin 1954, 3—44.
8. Erichsen C. F. E.: *Flechtenflora von Nordwestdeutschland*. Stuttgart 1957.
9. Fabiszewski J.: Występowanie górskich porostów *Parmelia pertusa* (Schrank.) Schaer. i *P. bitteriana* Zahlbr. w Polsce zachodniej. [w:] *Badania fizjogr. nad Polską zachodnią* **14**. Wrocław 1964.
10. Erichsen C. F. E.: *Pertusariaceae* [w:] Rabenhorst's Krypt. Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz. Bd. 9, Abth. 5, Teil 1, Leipzig 1963.
11. Grumann V.: *Catalogus Lichenum Germaniae*. Stuttgart 1963.
12. Glanc K.: Notatki lichenologiczne z Roztocza. *Pozn. Tow. Przyj. Nauk. Prace Kom. Biol.* **17** (7), 39—52 (1958).
13. Izdebski K.: Bory na Roztoczu Środkowym. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C, **17**, 313—362 (1962).
14. Izdebski K.: Zbiorowiska leśne na Roztoczu Środkowym. *Acta Soc. Bot. Pol.* **13** (2), 304—346 (1963).
15. Motyka J.: Zmienność *Evernia prunastri* (L.) A c h. *Fragm. Flor. et Geobot.* **6** (4), 609—626 (1960).
16. Motyka J.: Porosty (*Lichenes*) *Parmeliaceae*. [w:] *Flora polska. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych.* **5** (1), PWN, Warszawa 1960.
17. Motyka J.: Porosty (*Lichenes*) *Usneaceae*. *Ibidem* **5** (2), Warszawa 1962.
18. Motyka J.: Porosty (*Lichenes*) *Cladoniaceae*. *Ibidem* **3** (2), Warszawa 1964.
19. Nadvornik J.: *Physciaceae* Tchechoslovaque. *Stud. Bot. Čech.* **8** (2), 69—124 (1947).
20. Oksner A. M.: *Flora liszajników Ukrainy.* **1**, AN USSR, Kijew 1956.
21. Rydzak J.: Badania nad stanem ilościowym flory porostów nadrzewnych na Roztoczu. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska sectio C, **24**, 42—63 (1963).
22. Tobolewski Z.: Porosty okolic Zwierzyńca na Zamojszczyźnie. *Fragm. Flor. et Geobot.* **1** (2), 14—24 (1954).
23. Tobolewski Z.: Rodzina *Caliciaceae* (*Lichenes*) w Polsce. *Pozn. Tow. Przyj. Nauk, Prace Kom. Biol.* **24** (3), 1—108 (1969).

РЕЗЮМЕ

Исследованная территория (6000 га) расположена в южной части Центрального Розточа на север от р. Танев. Исследовали местонахождения лишайников в ольховых, пихтовых, пихтово-сосновых и сосновых лесах, а также на древесине. Собрано 167 видов с многочисленными подвидами, разновидностями и формами.

Особенное внимание следует обратить на следующие эпифитические лишайники, найденные в лесах — *Thelotrema lepadinum*, *Lobaria pulmonaria*, *Parmelia pertusa*, *P. verruculifera*, *Evernia divaricata*, *Bryopogon motykanus*, *Br. sophiae*, *Ramalina crinalis*, *R. motykana*, *Usnea prostrata*, *U. sorediifera*, *U. ceratina*. Наземные лишайники *Cladonia impeha*, *Cl. alpestris*, *Cl. gonecha*, *Cl. turgida*, *Cl. grayi*, *Cl. foliacea*, *Cl. carneola*, *Cetraria crispa* выступают в Люблинском регионе редко. Богатая флора лишайников обнаружена на древесине (изгороди и стены домов, расположенных в граничащих с лесами деревнях).

SUMMARY

The investigated area comprising 6000 ha is situated to the north of the river Tanew in the southern part of Central Roztocze.

Localities of lichens were investigated in alder, fir, fir-pine and pine forests, as well as on wood. There were collected 167 species with numerous subspecies, varieties and forms.

Particular attention should be given to such epiphytic lichens found in the forests as *Thelotrema lepadinum*, *Lobaria pulmonaria*, *Parmelia pertusa*, *P. verruculifera*, *Evernia divaricata*, *Bryopogon motykanus*, *Br. sophiae*, *Ramalina crinalis*, *R. motykana*, *Usnea prostrata*, *U. sorediifera* and *U. ceratina*. The following terrestrial lichens also found in these forests occur very rarely in the Lublin Region: *Cladonia turgida*, *Cl. impeha*, *Cl. alpestris*, *Cl. gonecha*, *Cl. grayi*, *Cl. foliacea*, *Cl. carneola*, *Cetraria crispa*. Rich lichen flora was found on wood (fences, walls of houses etc.) in the villages bordering upon forests. Among others, there were *Usnea glauca*, *U. ceratina*, *U. sorediifera*, *Ramalina motykana* and *Evernia prunastri* var. *farinosa*.

